

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss: Betänkandet Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Örebro kommun ställer sig i stort positiv till utredningens förslag och synpunkter. Kommunen bedriver till stor del den typ av verksamhet/samverkan som utredningen efterlyser. Örebro kommun har samråd/dialog genom bland annat Samverkansrådet. Det finns en lokal överenskommelse om samverkan mellan det civila samhället och kommunen på plats och det pågår ett arbete med att se över den för att vidare konkretisera åtaganden. Kommunen subventionerar lokaler för civila samhällets organisationer samt ser över olika former för att skapa långsiktighet, bland annat med bidragssystemen. Samverkan bör vara systematiskt och långsiktigt och utifrån synen att jämbördiga parter i samverkan ska driva verksamhet på bästa möjliga sätt och utifrån gemensamt överenskomna villkor.

Örebro kommun vill särskilt lyfta vissa delar i betänkandet och redogöra kommunens ställning i dessa delar.

"4.1.5 Vikten av strukturer för dialog och inflytande"

Utredningen "Palett för stärkt civilsamhälle" refererar bland annat till utredningen "En kommunallag för framtiden" (SOU 2015:24) angående ökad möjlighet till talerätt i laglighetsprövningar för ideella föreningar som är medlemmar i en kommun eller i ett landsting. Örebro kommun har haft möjlighet att yttra sig kring utredningen om ny kommunallag och utvidgningen av medlemskap och talerätt vid laglighetsprövning. Örebro kommun står fortfarande fast vid det yttrandet som formulerades på följande sätt:

"En kommunallag för framtiden" (SOU 2015:24) Ks 928/2015

14.11 Utvidgning av medlemskap och talerätt vid laglighetsprövning

Örebro kommun ser stora frågetecken i utredningens förslag om utvidgat medlemskap. De principer som hänger samman med medlemskap i en kommun blir svåra att tillämpa och rätten att få kommunens beslut laglighetsprövade utökas på ett sätt som kan leda till att laglighetsprövningen blir ett verktyg för tydliga partsintressen. Det finns också en risk att de lokala beslutsprocesserna bromsas då antalet laglighetsprövningar kan tänkas öka.

Örebro kommun avstyrker förslaget.

14.13 Begränsningen av laglighetsprövning för vissa budgetbeslut tas bort

Örebro kommun anser att utredningens förslag om att ta bort begränsningen för överklagande av budgetbeslut inte bör genomföras. Förslaget kan innebära svåra styrproblem

om kommunen hamnar i ett läge utan budget. Det går inte att bortse från risken att överklaganderätten missbrukas och används för att förhåla budgetprocessen. Örebro kommun anser att den prövning av budgeten som dagens bestämmelser möjliggör är tillräcklig för att medborgarkontrollen ska upprätthållas.

Örebro kommun avstyrker förslaget.

Utredningen om civilsamhället refererar även till förslag i 2014 års Demokratiutredning. Förslaget är att en möjlig struktur för inflytande skulle kunna vara om fullmäktige verkar för att medlemmarna i kommunen har förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut av särskild vikt (*Låt fler forma framtiden!*, SOU 2016:5, avsnitt 11.5.1). Hur den strukturen ska utformas bör vara upp till fullmäktige i kommunen som får tolka vad som är möjligt utifrån den enskilde kommunens möjligheter. Det skulle dock behöva klargöras vad man i utredningen menar med ”*beslut av särskild vikt*”.

”4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga”

Utredningen föreslår att MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor) får uppdraget att arbeta med kompetenshöjande insatser gentemot statliga myndigheter, kommuner och landsting i frågor som rör civilsamhället och dess organisationer. Örebro kommun vill här betona och lyfta fram vikten av att MUCF tar in synpunkter och samverkar med SKL och kommuner och landsting för att anpassa insatserna utifrån de olika behov som finns. Det måste även specificeras vilka former av kompetenshöjande insatser som behövs för att det civila samhällets villkor ska stärkas i den offentliga sektorn.

Utredningen visar även att det kan finnas behov av kunskap om det offentliga uppdraget hos de civila samhällets olika aktörer. Kompetenshöjande insatser riktade till det offentliga samt civila samhällets aktörer främjar samverkan och ömsesidig respekt både för det civila samhällets villkor och för kommunens ansvar och skyldigheter.

”4.3.4 Ökad social sammanhållning”

Utredningen föreslår att en statlig delegation tillsätts. Syftet är att stärka det civila samhället i socioekonomiskt utsatta bostadsområden genom att etablera lokala plattformar i samverkan med berörda kommuner och civilsamhällets organisationer. Utredningen anser att detta bör vara en långsiktig satsning med minst ett tioårsperspektiv. Utifrån detta förslag anser Örebro kommun att det blir det otydligt vilka kommuner som utredningen refererar till som de ”berörda”? Hur ser kopplingen ut mellan en statlig delegation och arbetet i de nationella överenskommelserna där det också pågår en samverkan mellan tre parter; regeringen, idéburna organisationer och SKL.

5.3.2 Övergripande hinder finns även på lokal och regional nivå”

Utredningen redovisar att många av civilsamhällets aktörer upplever en omfattande administration i relation till kommunsektorn vid ansökan om och redovisning av bidrag. Örebro kommun har förståelse för detta och i Kultur – och fritidsförvaltningen pågår ett arbete att se över rutiner och kriterier för ansökan om bidrag samt uppföljning. Men kommunen har dock det övergripande uppdraget att på ett ansvarsfullt sätt hantera offentliga medel vilket då måste redovisas på ett rättssäkert och transparent sätt.

”6.2.1 Möjligheter att inom upphandlingsregelverket underlätta för civilsamhällets organisationer”

Örebro kommun stödjer utredningens förslag att: upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster vars värde understiger tillämpligt tröskelvärde och som inte har ett gränsöverskridande intresse inte ska omfattas av den nya lagen om offentlig upphandling.

Ett behov av stöd och vägledning kommer att kvarstå, och principen om transparens ska givetvis respekteras, men Örebro kommun anser att förslaget kan bidra till att minska den fokusering på formalia som präglat upphandlingsverksamheten på senare år. Möjligheterna att hitta goda, lokala och kreativa lösningar på socialt inriktade tjänster borde då öka. Detta gynnar också civilsamhällets organisationer och deras möjligheter att utföra sociala uppdrag med offentligt finansiering.

Örebro kommun stödjer också utredningens förslag att: möjligheten till reserverade kontrakt för vissa offentliga upphandlingar införs i svensk lagstiftning.

Upphandlingsutredningen ” Goda affärer - en strategi för hållbar offentlig upphandling” (SOU 2013:12) efterfrågade under utredningstiden erfarenheter, synpunkter och förslag från landets upphandlande myndigheter. Örebro kommun tillskrev utredningen och förordade att reserverade kontrakt skulle införas i svensk upphandlingslagstiftning. Skälet var att detta bedömdes vara mycket ändamålsenligt när det gäller att underlätta för civilsamhällets organisationer att få utföra offentligt finansierade tjänster. Denna uppfattning kvarstår.

Örebro kommun är dock tveksamma till utredningens övervägande att införa ett valfrihetssystem som bara är öppet för icke vinstdrivande organisationer. Kommunen anser inte att detta är i linje med valfrihetssystemets grundtanke, ökad valfrihet för brukare, medborgare m.m.

I valfrihetssystemet godkänns alla sökande utförare som uppfyller ställda krav, vilket i sig underlättar för civilsamhällets organisationer. Utförare har också möjlighet att profilera sin inriktning och sitt utförande av aktuella tjänster. Att ställa krav på viss företagsform hos utförarna skulle begränsa valmöjligheterna för de som systemet primärt avser. En önskad sidoeffekt av att införa valfrihetssystem är att öka möjligheterna att starta nya företag. Även här skulle krav på viss företagsform vara begränsande.

Utredningens förslag (6.2.3 Upphandlingskriterier) att: Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att inom ramen för framtagandet av upphandlingskriterier särskilt beakta de mervärden som civilsamhällets organisationer erbjuder anser vi också är positivt.

Att formulera tydliga, mätbara och uppföljningsbara kriterier för utvärdering av anbud är ett angeläget arbete.

Örebro kommun ställer sig också frågande till hur utredningens förslag ska samordnas med den nya lagstiftning på upphandlingsområdet som ska införas i Sverige med anledning av nya EU-direktiv. Enligt uppgift avser regeringen att lägga en proposition till riksdagen före sommaruppehållet, med ny lag som träder i kraft 2017-01-01. Detta bör klargöras.

"7.6.4 Webbaserad guide med utgångspunkt i avgörande skeden"

Örebro kommun ser positivt på en enklare webbaserad guide för att synliggöra information som redan finns genom att vara en samlande ingång samt komplettera med kortare mer generell basinformation. Med avgörande skeden refererar utredningen till när organisationer vill utveckla själva organisationen eller inriktningen på den egna verksamheten. Positivt att det tas fram i samverkan mellan MUCF, SKL och civilsamhällets organisationer.

Lennart Bondeson (KD)

Ordförande i Kommunstyrelsens utskott för näringsliv och tillväxt